

Narodova naloga pa je, da delovanje svojih zastopnikov v državnem zboru krepko in dosledno podpira in sicer toliko časa, dokler ne dosežemo svojega smotra, dokler ne dobimo vseučilišča in nadsodišča. Ni dovolj, da so se slovenske občine izrekle za ustanovitev vseučilišča in nadsodišča v Ljubljani, da so to zahtevale s posebnimi resolucijami. To delo se mora nadaljevati toliko časa, dokler nimamo vsaj zanesljivega zagotovila v rokah, da se naša želja izpolni.

Za resolucije, katere so bile sklenjene in obelodanjene v časopisih, se vlada in se merodajni krogi le malo menijo ali celo nič. Sedaj je treba nastopiti na drug način in sicer na tak način, da bode tudi v državnem zboru kaj zaleglo.

Drugi korak v dosego vseučilišča in nadsodišča morajo biti peticije na državni zbor. Vsaka slovenska občina naj pošlje v vsakem zasedanju državnega zbora posebno peticijo, s katero naj prosi, da se ustanovi v Ljubljani vseučilišče in nadsodišče.

To bo vladi klicalo v njen jako slabi spomin naši zahtevi, to bo nanje opozarjalo naše slovanske zavezničke in druge prijatelje ter končno bodrilo naše poslance ter jih sililo, da ne odnehajo, ampak da se vedno z novimi močmi lotijo tečnega a važnega dela.

Naše prizadevanje za pridobitev vseučilišča in nadsodišča smo začeli pod ugodnimi avspicijami, v pravem času in na srečen način. Ako nadaljujemo delo tako, kakor smo začeli, vztrajno in odločno, potem uspeh ne more izostati, potem morajo in v razmeroma ne predolgi dobi dobiti vseučilišče in nadsodišče.

Uspeh izostane samo tedaj, če bomo omahovali in zanemarili tisto delo, katero moramo opraviti, če hočemo doseči svoj vzvišeni smoter.

Politični pregled.

Položaj. — Zanimanje za notranjo politiko je tem večje, čim bolj se bliža otvoritev državnega zbora. Vlada se intenzivno pripravlja za to zasedanje. Zlasti se trudi, da pridobi desničarske stranke in si zagotovi njih podporo za pogodbo. Finančni minister dr. Kaizl je potoval v Prago in se udeležil seje izvrševalnega odbora mladočeške stranke. Poskušal je pridobiti Mladočehe, naj bi glasovali za pogodbene predloge, ne da bi se te premenile. Kaj je v resnici dosegel, je še tajno, a iz komuniqueja, kateri je bil o tem posvetovanju izdan, se da sklepati, da so Mladočehi pripravljeni tudi na to žrtev, kajti izjavili so, da hočejo na vsak način postopati solidarno z desnico. V Galicijo je vlada poslala ministra Jedrzejowicza v namen, da za pogodbene predloge pridobi poljski klub, dr. Ebenhocha pa je grof Thun kot zastopnika nemške katoliške ljudske stranke poklical na Dunaj in se ž njim ustmeno dogovoril. Velike tri stranke ima grof Thun že na svoji strani. Za Slovence se doslej še ni zmenil, dasi brez slovanske krščansko narodne stranke nima večine. Ako računa, da jo je že pridobil s člankom, kateri je spravil zaupnik finančnega ministra v „Slovenski Narod“, se jako moti. Slovenci vzlic tistemu oficijoznemu članku ne bodo glasovali za pogodbo, dokler vlada ne izpolni zahtev vseslovenskega shoda.

Goriški deželni zbor. — Vlada je na dan 19. t. m. sklicala goriški deželni zbor, dasi še ni odstranila vzrokov, vsled kateri so slovenski poslanci meseca februarja izstopili iz dež. zbora in ga naredili nesklepčnim. Dasi brez slovenskih poslancev dež. zbor ne more imeti nobene seje, se vlada za Slovence doslej še ni zmenila. Slovenci so glasom izjav njihovih listov mnenja, da vlada nanje niti ne reflektuje in zagradel ne mislijo vstopiti v deželni zbor. Isti listi domnevajo, da se vlada zanaša na prevzvišenega nadškofa Missio, katerega gotovo poskusi pridobiti, da se udeleži deželnozborskih sej in tako omogoči njih sklepčnost.

Umrli politiki. — Te dni sta umrla dva znana avstrijska politika grof Franc Falkenhayn in dr. Vašaty. Prvi, brat bivšega poljedeljskega ministra grofa Julija Falkenhayna, je bil vodja nemških konservativnih aristokratov v gospodski zbornici. Vašaty je bil znan kot jeden najradikalnejših mladočeških poslancev. Tudi v svoji lastni stranki ni bil priljubljen, ker ni priznaval nobene oportunitete. Glavni točki njegovega političnega programa sta bili: Zveza Avstrije z Rusijo in s Francijo ter češko državno pravo.

Zanimiva kazenska obravnava — Maloruski pisatelj dr. Franko je letos kandidoval v državni zbor, a je propadel. Poizvedoval je mej volilci, kako so glasovali, in volilci so mu dali izjave, iz katerih je sklepal, da so se pri komisiji zgodile nekorektnosti. Obelodanil je v dveh dunajskih listih članke, v katerih je trdil, da je volilna komisija mnogo na njegovo ime glasečih se listkov svojevoljno nadomestila z glasovnicami za njegovega protikandata dr. Gladišovskega. Franko je spisal ta dva članka v namen, da bi ga komisija tožila, ker hoče s prisego volilcev dokazati, da je večina volilcev zanj glasovala, da pa je komisija premenila toliko glasovnic, kolikor jih je bilo treba za zmago vladnega kandidata.

Ogerska. — Dne 5. septembra se je sešel ogerski državni zbor. Opozicija je vlado interpelirala, kaj se je z dunajsko vlado dogovorila glede obnovitve nagodbe za slučaj, ako bi je avstrijski državni zbor ne rešil. Ministerski predsednik ni hotel dati določnega odgovora, vsled česar se je unela dolga debata, katere še ne bo kmalu konec. Opozicija je mnenja, da dogovor mej vladama za slučaj, da dunajski državni zbor ne bo funkcioniral, ni v soglasju z ogerskim zakonom o načinu obnovitve nagodbe in zato hoče z obstrukcijo preprečiti, da bi se dognala razprava o nagodbi.

Splošno razoroženje. — Predlog ruskega carja, naj se snide konferenca, ki naj doseže splošno razoroženje in zagotovitev svetovnega miru, ni samo jako plemenit, ampak tudi jako nevaren. Ako naj ima konferenca kaj uspeha, se morajo odstraniti vzroki oboroženju. To so spoznali Angleži, Nemci in Francozi. Petrograjske „Novosti“ so z ozirom na to sprožile misel, naj se Alzacija in Loteringija, prvi vzrok oboroženju vseh velesil, nevtralizirata. Misel je dobra, a Nemci so koj izjavili, da se ne udajo, iz česar je razvidno, da mirovna konferenca nima upanja, da kaj opravi.

Potovanje nemškega cesarja v Palestino. — Nemški cesar pojde v kratkem v Palestino. Kdor pozna količkar njegovo orientarno politiko, tisti ve, da ne bo potoval za svojo zabavo, ampak v drug namen. Ta namen je, pridobiti Nemčiji protektorat nad kristjani — v prvi vrsti in za sedaj nad protestanti — v sveti deželi. Po berlinskem traktatu pristojna ta protektorat Franciji. Sultan se je že enkrat poskušal tega protektorata iznebiti, a ni se mu posrečilo. Tudi nemški cesar ne doseže svojega namena, ker je papež sedaj direktno in izrečno priznal protektorat Francije, kar je Nemčijo jako neprijetno zadelo.

Kreta. — Minoli teden so Mohamedanci v Kandiji dogovorno in s podporo turških vojakov uprizorili krvavo revolucijo. Napadli so najprej angleške vojake, potem pa začeli

kristijane sploh pobijati in klati. Ropali so po mestu, zažigali in morili. Mesto je skoro vse zgorelo. Ubitih je bilo do 800 kristjanov, mej njimi 67 angleških vojakov in angleški konzul, katereda so Turki na kose raztrgali in sežgali. V pristanu navzočne ladje so mesto bombardirale. Zdaj se v Kandiji 6000 evropskih vojakov, kateri vzdržujejo mir.

Francija. — Dreyfussova zadeva je prouzročila zopet krizo; vojni minister general Zurlinden se je tudi izrekel proti reviziji Dreyfussove pravde, a listi poročajo, da se izrekel proti njej tudi predsednik Faure. Ako je slednje resnično bo moralo odstopiti celo ministerstvo, v prvem slučaju pa odstopi samo general Zurlinden.

Obrtnija.

Trgovska in obrtnijska zbornica v Ljubljani.

(Dalje.)

XV. Zbornični tajnik poroča, da je J. K. vsled ukaza c. kr. deželne vlade z dne 13. junija 1890, št. 6946 pravilno dokazal izučbo za nožarski obrt in za obrt kovačev, ki izdelujejo fino blago ter da je pri tem obrtu več let delal, dalje da od II. poluletja 1890 izvršuje v Ljubljani samostojno nožarski obrt, od II. poluletja 1897 pa tudi trgovino z biciklji. Ker je biciklje tudi popravljaj, je nastalo vprašanje, če je v to opravičen. Po § 38. zakona z dne 15. marca 1883, drž. zak. št. 39 sme imetelj trgovskega obrta v ožjem smislu (§ 1. točka 3) samo tedaj obrtovne izdelke po rokodelsko narejati in podelovati, kadar je zadostil propisom § 14. o rokodelskih obrtih. Kot trgovec s kolesi I. K. torej ni opravičen popravljati koles. Ker se je pa nožarskega obrta in obrta kovačev, ki izdelujejo fino blago, pravilno izučil in sedaj že od 1890 l. samostojno izvršuje nožarski obrt, nastane vprašanje, če v obrtne pravice nožarjev spadajo tudi manjša popravila koles. Po mnenju odsekovem ne morejo vozni koles le mehaniki, temveč tudi ključavničarji, kovači za izdelovanje finega blaga in nožarji popravljati, ker so ta popravila le majhna zboljšanja in večinoma le v tem obstoje, da se na kolesih nadomeste pokvarjeni deli z novimi, katere se ima v zalogi, ali se jih dobi od trgovca z biciklji ali iz tovarne. Novih delov rokodelci ne izdelujejo, ker bi bili ti v primeri z nizkimi tovarniškimi cenami predragi. Ker imajo ključavničarji in nožarji za ta popravila potrebno orodje in morejo imeti v stroki toliko znanja, katero pri takih majhnih popravilih potrebujejo, se more po pravici trditi, da so opravičeni, izvrševati taka dela. Da popravila niso težka, se more sklepati tudi iz tega, da mnogi kolesa sami izdelujejo, če tudi niso tovarnarji strojev, ključavničarji ali mehaniki, in da mnogi lastniki koles male poprave na kolesih sami izvršujejo. Če bi se priznala pravico le mehanikom, od katerih mnogi ne utegnejo mehanizma koles niti poznati, bi se z ozirom na to, da morejo mehaniki le v velikih mestih biti, zelo podražilo popravljanje koles,

celo škodovalo bi se kolesni industriji. Večkrat znašajo popravljalni stroški le par krajcarjev in z vožnjo tja in nazaj bi se izdatki za kolo tako povečali, da bi ne bili v nobenem razmerju s pravim delom. Odsek torej predlaga: Zbornica naj se v smislu tega poročila izreče na c. kr. deželno vlado. Zbornični svetnik Jos. Lenarčič priporoča predlog, ker za popravljanje koles, kakor so navadna, ni potrebno nobeno posebno mehanično znanje. Če bi se priznala pravica za popravila le mehanikom, bi na deželi ključavničarji koles tudi ne popravljali in bi popravljalni stroški vsled prevažalnih stroškov previsoko narastli. Če pa more ključavničar ta popravila izvrševati, more to storiti tudi nožar in kovač za izdelovanje finega blaga. — Predlog se sprejme.

XVI. Zbornični tajnik poroča, da je tvrdka: „Styria“ tovarna za biciklje I. Puch-a v Gradcu zglasila pri mestnem magistratu v Ljubljani ustanovitev popravljalnice k glavnem podjetju v Gradcu in je prosila za odobritev podjetja. Tvrdka jamči za svoja vozna kolesa tri leta in ker mora vse mej tem časom nastale škode brezplačno popraviti, je ustanovitev delavnice potrebna, katero bo M. R. vodil in se kupčijsko vodstvo poveri. F. Č.

Zgornja trgovsko-sodno protokolovana tvrdka ima svoj sedež v Gradcu in pravico za tovarniško izdelovanje koles in njih delov. Mestni magistrat vpraša, če je to delavnico za popravila v smislu § 40. zakona z dne 15. marca 1883, drž. zak. št. 39, smatrati za podružnico ali za samostojno podjetje. Iz vloge tvrdke je posneti, da bo v Ljubljani svoja. v glavnem podjetju v Gradcu izdelana vozna kolesa prodajala in da bo pri nji kupljena pa poškodovana kolesa dajala popravljati. Podjetje v Ljubljani ne bo skladišče za shranjenje vozni koles in teh delov. Samostojno podjetje delavnica v Ljubljani ne bo, ker bo oba voditelja tvrdka le v tem poverila, da bodeta njena v Gradcu v glavnem podjetju izdelana vozna kolesa prodajala in poškodovana popravljala. Tuji izdelki se torej v popravljalni delavnici v Ljubljani ne bodo prodajali in se tudi nova vozna kolesa ne bodo izdelovala, da bi se ta po naročilu ali brez tega oddajala kupovalcem. Iz tega se je moral odsek preveriti, da je podjetje imenovane tvrdke le podružnica glavnega podjetja v Gradcu in vsled tega predlaga poročevalec: Zbornica naj se v smislu tega poročila izreče na mestni magistrat. — Predlog se sprejme.

Predsedstvo prevzame zbornični podpredsednik Anton Klein.

XVII. Zbornični svetnik Iv. Baumgartner poroča, da je c. kr. namestništvo v Inomostu povodom nekega priziva zastopalo pravno mnenje, da je (stalnim) obrtnikom, ki imajo pravico tržiti s predmeti vsakdanje porabe, dovoljeno tudi prodajati te predmete v in zunaj občine svojega stojišča in to od hiše do hiše in na odprti cesti, ne da bi imeli v to poseben